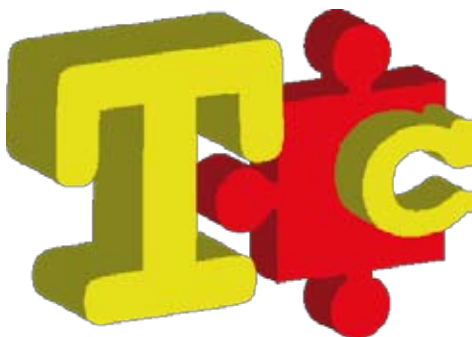

TOEGANKELIJKE CULTUUR

een handleiding voor een
cultuurparticipatieproject

Een uitgave van het project Toegankelijke Cultuur
 Samensteller: Roel Tulleneers, cultuurcentrum de Werft Geel
 Vormgeving: Vormingplus Kempen
 Druk: www.gbmaes.be
 Foto's: www.sarahvandenelsken.be

Publicatiedatum: december 2008
 ISBN 9789081162814
 D/2008/11.195/7

Verantwoordelijke uitgever: Roel Tulleneers, de Werft, Werft 32, 2440 Geel

TOEGANKELIJKE CULTUUR

een handleiding voor een
cultuurparticipatieproject

Inhoud

Het project Toegankelijke Cultuur	6
Stap 1	11
Waarom Toegankelijke cultuur?	
• Is dit project iets voor jouw cultuurcentrum?	
• Is er voldoende draagkracht?	
• Kun je hulp inschakelen?	
Stap 2	12
Stap 3	13
Wat wil je bereiken met dit project?	
• Afbakenen van je doelgroep	13
• Wanneer is je project geslaagd?	15
Stap 4	17
Een goede voorbereiding is het halve werk	
• Een duidelijke taakverdeling?	17
• En wat met het financiële?	18
Stap 5	20
Werving vrijwilligers	
• Het profiel van je vrijwilliger	20
• Het werven van je vrijwilligers	20
• De screening van je vrijwilliger	22
• Vrijwilligers zijn goud waard, leg ze in de watten	24
Stap 6	26
Aanbod bepaling	
• Eigen en receptief	26
• Locatie	26
• Een gezonde mix	26
• Inspraak van de doelgroep	26
• Blokkeer plaatsen	27
Stap 7	28
Stap 8	29
Het aanspreken van je doelgroep	
Een brochure	
• Wat moet in de brochure?	29
• De brochure schrijven	29
• De brochure verspreiden	31
• Koppeling met de seizoensbrochure	31
Stap 9	32
Een cultuurbeurs	
• Wanneer een cultuurbeurs organiseren?	32
• Hoe gaat het eraan toe in een cultuurcentrum?	33
• Wat staat er op het programma?	33
• Een eerste ontmoeting met de vrijwilligers	33
• Deelnemersfiche	33
Stap 10	35
Stap 11	36
De koppeling	
• Brief, brief, brief	36
• Zorg dat je aanwezig bent op de achtergrond	36
• Doe een babbel achteraf	36
Stap 12	37
Stap 13	37
Stap 14	38

Inleiding

Waarom een project Toegankelijke cultuur?

Cultuurparticipatie van bijzondere doelgroepen is een heet beleidsitem. Maar hoe begin je eraan?

Dit project gaat uit van de veronderstelling dat bijzondere doelgroepen (kansarmen, personen met een handicap, psychiatrische patiënten,...) een aantal drempels ondervinden die het voor hen niet mogelijk maken om aan het cultuuraanbod en dat van een cultuurcentrum in het bijzonder te participeren. De drempels waaraan we denken zijn niet meteen de aard van het aanbod, maar wel het verstaanbaar maken van het aanbod, financiële drempels, vervoersmogelijkheden, sociale factoren, instellingsdenken, afhankelijkheid (van begeleiders),...

Langs de andere kant heeft het cultuurcentrum enerzijds en de reguliere bezoeker van het cultuurcentrum anderzijds de sleutel in handen om deze drempels te slopen. Vele cultuurliefhebbers zijn immers maatschappelijk betrokken, maar hebben geen tijd meer voor een langdurig engagement.

Naast een cultuurparticiperende functie heeft het project dan ook een gemeenschapsvormende functie. Het project bouwt bruggen en brengt de twee groepen, de bijzondere doelgroep enerzijds, en de reguliere bezoeker anderzijds, met een inclusiegedachte in het achterhoofd, samen.

Het project kwam tot stand na een analyse van allerhande vrijetijdsparticipatiebevorderende projecten die de afgelopen jaren plaatsvonden in het Vlaamse land, zowel op gebied van jeugd, sport als cultuur. We danken hiervoor de mensen achter “Een paar apart”, “Cultureluren”, “De cultuursleutel”, “De Wijzer”, ... Elementen uit deze projecten werden overgenomen en vertaald naar de praktijk van de cultuurcentra enerzijds en de Geelse situatie anderzijds.

Het project werkt. In cultuurcentrum de Werft in Geel werd het tijdens het seizoen 2007-2008 voor een eerste keer succesvol uitgevoerd en maakt het nu vast deel uit van de reguliere werking van het centrum.

Wij dagen jullie uit om met deze handleiding samen met ons verder te bouwen aan een voor ieder toegankelijk cultuuraanbod.

Het project Toegankelijke cultuur in de Werft in Geel

Deelname aan het sociale en culturele leven is een basisrecht voor iedereen. Maar dat recht is niet voor iedereen even evident. Denk maar aan personen met een handicap, laaggeschoolden, allochtonen, ...

Afgelopen jaren werden daarom op verschillende plaatsen in Vlaanderen projecten opgezet om cultuurbarrières weg te werken (o.a. een Paar Apart, toegankelijke cultuur labels in Brabant,...)

Geel staat tot ver buiten de landsgrenzen bekend om zijn gezinsverpleging, psychiatrische instellingen en instellingen voor personen met een verstandelijke beperking. Logisch dus dat de ideeën i.v.m. toegankelijke cultuur ook hier ingang vonden.

Met het project 'Die Andere Thuismatch' werd een eerste initiatief opgezet i.v.m. cultuurparticipatie van mensen uit de Geelse instellingen en zorgvoorzieningen.

Dit samenwerkingsproject vormde de basis voor een meer structurele samenwerking in het project 'Toegankelijke cultuur'. Met dit project wordt een koppeling gemaakt tussen cultuurparticipatie en gemeenschapsvorming. Vertrekpunt is dat de Werft verschillende kortingsformules voor kansengroepen (psychiatrische patiënten, personen met een verstandelijke beperking, kansarmen,...) hanteert in combinatie met verschillende manieren van toeleiding en omkadering.

Vanuit het overleg tussen cultuurcentrum de Werft, Dienst Samenlevingsopbouw Geel, Vzw Het Grote Plein, MPI Oosterlo vzw, OPZ Geel, Steunpunt Vrijetijd Gahandicapt en Kempens Vormingplus Kempens kreeg het project Toegankelijke cultuur concreet vorm:

Doel

- personen met een beperking op lichamelijk, verstandelijk of psychisch vlak, en personen in armoede de mogelijkheid bieden om muziek-, theater-, dans-, humor- en andere voorstellingen bij te wonen in het cultuurcentrum van Geel.

Basisoptie

- de deelnemers worden individueel gekoppeld aan een vrijwilliger. Dit is de een heel inclusieve en natuurlijke manier om aan cultuur te participeren.
- deze een-op-eenkoppeling doet afstand van de groepsbenadering waarbij mensen de 'bijzondere situatie' extra ervaren en waarbij ook de omgeving dit zo blijft zien.
- de deelnemer heeft heel de avond een partner die gewoon gezelschap is en ondersteunt waar nodig.

- deze keuze komt geregeld onder druk te staan, er zijn immers organisatorische en financiële argumenten om te kiezen om met groepen te werken.
- we vertellen elke keer het verhaal van inclusie en empowerment om de één op één koppeling te verantwoorden. Er worden geen uitzonderingen gemaakt.

Middel

- via een toegankelijke brochure wordt op aangepaste wijze gecommuniceerd over (een selectie van) het aanbod van cultuurcentrum de Werft.

Werkwijze

- via een oproep bij het reguliere publiek van cc de Werft worden vrijwilligers gezocht en gevonden die bereid zijn om, gekoppeld aan een deelnemer uit de doelgroep, een voorstelling in de Werft bij te wonen. De vrijwilliger gaat niet enkel mee naar de voorstelling maar haalt ook 'zijn partner' thuis op en zorgt voor begeleiding.
- op een jaarlijkse cultuurbeurs worden de potentiële deelnemers wegwijs gemaakt in (de werking van) cultuurcentrum de Werft en krijgen ze informatie over de voorstellingen uit de 'Toegankelijke cultuur' brochure.

Tijdens het eerste seizoen Toegankelijke cultuur 2007-2008 kon het project rekenen op 42 vrijwilligers. In totaal vonden er 120 koppelingen plaats. Zes deelnemers komen intussen op zelfstandige basis naar voorstellingen. Een succes. De plannen voor het seizoen 2008-2009 zijn daarom nog ambitieuzer.

Ondertussen zijn we zo overtuigd van deze werkwijze en de resultaten van dit concept dat we het via deze brochure en bijhorende studiedag, graag delen met andere werkers uit de sector, in de hoop dat jullie er evenveel plezier aan beleven als wij in Geel.

Kritische succesfactoren bij het opzetten van een project Toegankelijke cultuur

Is de doelstelling helder, afgebakend, begrijpelijk voor alle betrokkenen?

Hebben we het allemaal over hetzelfde, zijn misvattingen uitgesloten?

- participatie van bepaalde kansengroepen bij het cultureel aanbod in een gemeente.
- via het betrekken van vrijwilligers, afkomstig uit een andere sociale groep, slaan we bruggen en werken we ook aan gemeenschapsvorming.

Denken we met zijn allen op dezelfde manier over dit project? Zijn doelstellingen en de verschillende stappen voor iedereen duidelijk?

- herkent elke partner zich in deze doelstellingen?
- zijn we het eens over het projectplan, de timing, de verschillende acties die we willen ondernemen?

- is er een draaiboek gemaakt?

Zitten de juiste mensen en partners aan tafel?

- wie zijn de grote culturele aanbieders?
- welke partners van kansengroepen zijn er in onze gemeente?
- zijn de partners (hun vertegenwoordigers) voldoende verscheiden naar inbreng, competenties, achtergrond,...?

Is er voldoende draagvlak in de gemeente voor een dergelijk project?

- is de gemeente en/of het cultuur- of gemeenschapscentrum bereid om voldoende tijd en middelen te investeren in dergelijk project?
- zijn er voldoende representatieve organisaties/doelgroepen betrokken?
- zijn er voldoende vrijwilligers te mobiliseren voor dit project?

Is er voldoende geïnvesteerd in het betrekken (en behouden) van vrijwilligers en doelpubliek?

- op welke wijze worden mensen gemobiliseerd?

- worden deze mensen betrokken bij de organisatie van het project?
- worden deze mensen voldoende geïnformeerd? (bv. via een cultuurbeurs?)
- zijn er inspanningen om deze mensen te blijven binden (return)?
- wordt er tijd en ruimte gemaakt om aan de sfeer te werken met alle betrokkenen (bv. mini-optredens, taart en koffie,... tijdens de cultuurbeurs)?

Worden de partners voldoende erkend en gewaardeerd?

- wordt er voldoende gebruik gemaakt van de know how en competenties van de partners (en/of hun vertegenwoordigers)?
- wordt er via informatie, studie, bijscholing, uitwisseling , opleiding,... competentieversterkend gewerkt t.a.v. de medewerkers?
- wordt de samenwerking optimaal aangewend? Wordt er bv. gezamenlijk publiciteit gemaakt, naar buiten getreden, ...?

DE VOORBEREIDING

STAP 1

WAAROM TOEGANKELIJKE CULTUUR ?

1. Is dit project iets voor jouw cultuurcentrum?

Zijn cultuurparticipatie en gemeenschapsvorming voor je cultuurcentrum belangrijke prioriteiten? Maak een omgevings- en bezoekersanalyse van je cultuurcentrum om te checken of dit project zinvol is voor je cultuurcentrum.

2. Is er voldoende draagkracht?

Toets het idee binnen de staf van het cultuurcentrum en ga na of er voldoende enthousiasme is. Ziet iedereen het écht zitten en niet alleen omdat het een hot beleidsitem is? Een gedragenheid binnen je cultuurcentrum is essentieel.

Pols bij mogelijke partners die werken met de beoogde doelgroepen, of zij het project ook zien zitten. De lat moet je hier niet al te hoog leggen: één of twee partners zijn genoeg om te starten. De rest moet je later overtuigen.

Als je merkt dat je zowel een intern als een extern draagvlak hebt is het goed om een nog breder draagvlak te creëren door het project af te toetsen bij je cultuurbeleidscoördinator, je schepers van cultuur, je algemene vergadering

3. Kun je hulp inschakelen?

Zijn er organen, diensten, kanalen in de gemeente die je kan aanspreken om dit initiatief te ondersteunen en/of mee vorm te geven? Is er een organisatie met expertise bij het uitwerken van zulke initiatieven of in het werken met de beoogde doelgroep?

Laat je niet ontmoedigen als die steun er niet is. Het project is zo opgesteld dat je het met een minimum aan mensen en middelen kan uitvoeren.

STAP 2

Een werkgroep samenstellen

Als je overtuigd bent dat “Toegankelijke cultuur” echt iets voor jouw cultuurcentrum is, stel dan een werkgroep samen. Het is deze groep van mensen die het project draagt, vormgeeft en concreet uitwerkt.

Hou bij de samenstelling rekening met de volgende zaken:

- De werkgroep bestaat uit minimaal vier mensen. Vier is echt wel het minimum aangezien het gedurende een periode intensief werken is.
- De leden zijn best professionals werkend binnen een instelling of organisatie waar men werkt met of voor één van de beoogde doelgroepen. Zij staan het best dicht bij hun doelgroep zodat het aanspreken ervan tijdens het proces van het project op diverse tijdstippen kan gebeuren.
- Het is belangrijk dat de werkgroepleden genoeg tijd kunnen vrijmaken om het project uit te voeren. Naast het bijwonen van overlegmomenten worden ook taken gedelegeerd, en staat of valt het project met de opvolging ervan door de werkgroepleden.

Het is belangrijk dat binnen de werkgroep duidelijke afspraken gemaakt worden. Zeker de tijdsbesteding moet doorgepraat worden. Probeer duidelijk te krijgen wat de verwachtingen zijn. Laat er geen misverstanden over bestaan

dat het project best tijdsintensief is. Zorg ervoor dat alle taken steeds duidelijk verdeeld zijn.

Stel een projectleider aan, een cultuurfunctionaris belast met cultuurparticipatie en/of gemeenschapsvorming. Zij/hij stelt de vergaderagenda op, bereidt de vergaderingen voor, bewaakt of alle werkzaamheden gebeuren en bewaakt de timing.

Koop jezelf tijd. Start het project aan het begin van een theaterseizoen. Start met je werkgroep minimaal zes maanden op voorhand.

IN GEEL...

... is de werkgroep samengesteld uit de regio-medewerker van Vormingplus, een buurtopbouwwerker van de Dienst Samenlevingsopbouw stad Geel, de theatertherapeute van Medisch-Pedagogisch Instituut Oosterlo, een medewerkster van de dienst vrije tijd binnen het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel, een medewerkster van Steunpunt Vrijetijd Gehandicapten Kempen en de directeur van vzw Het Grote Plein, een vormingsinstelling voor personen met een verstandelijke beperking. De coördinatie is in handen van een cultuurfunctionaris van cultuurcentrum de Werft die hierbij assistentie krijgt van een administratieve kracht.

STAP 3

Wat wil je bereiken met dit project?

Vanaf de eerste samenkomst legt de werkgroep de krijtlijnen vast.

1. Afbakenen van je doelgroep

Eerst moet je beslissen wie allemaal kan deelnemen aan het project. Tot welke bijzondere doelgroepen richt je je met dit project? Zorg dat deze doelgroepen aanspreekbaar zijn via minimaal één van de werkgroepleden.

Hoever ga je in de afbakening van je werkingsgebied voor dit project? Dit is een evenwichtsoefening, waarvoor je rekening dient te houden met een aantal factoren:

- Wat is het werkingsgebied van je cultuurcentrum?
- Wat is het werkingsgebied van de instellingen en organisaties die deel uitmaken van je werkgroep?
- Waar ga je je vrijwilligers recruteran? De afstand moet ook voor hen realistisch zijn.

Je begint in een eerste editie best klein. Zowel je doelgroep als je werkingsgebied kun je op een later tijdstip moeiteloos uitbreiden. Te groots starten en achteraf niet kunnen beantwoorden aan gecreëerde verwachtingen is des te pijnlijker.

2. Wanneer is je project geslaagd?

Bepaal de doelstellingen die je wil behalen met het project. Hoe duidelijker je de doelen formuleert, hoe beter je achteraf het project kan evalueren.

De doelstellingen zijn niet meer dan een vertaling van wat de werkgroep belangrijk vindt! Het is dus een perfecte manier om samen te ontdekken wie welke accenten wil leggen. Zo leren de werkgroepleden elkaar meteen ook beter kennen. Als de lijst klaar is, weet je ook waar je in de volgende stappen aandacht aan moet besteden.

Bij het opstellen van de doelstellingen ben je best zo concreet mogelijk.

Het is geen ramp als je niet met alle partners tot een totale overeenstemming komt van alle doelstellingen. Het is logisch dat iedere partner, afhankelijk van de aard en specificiteit van zijn/haar organisatie, bepaalde doelstellingen wenst na te streven. Dit is niet ongezond zover er openheid over bestaat en zolang iedereen zich kan vinden in de kern van de gemeenschappelijke doelstellingen.

IN GEEL...

- kozen we voor een samengestelde doelgroep van personen met een (verstandelijke) beperking, psychiatrische patiënten en kansarme inwoners.
- het werkingsgebied blijft beperkt tot Geel.
- aanvragen van buiten Geel worden bekeken en vergeleken met kandidaat-vrijwilligers. Aan geïnteresseerde voorzieningen buiten Geel wordt de vraag gesteld actief mee te zoeken naar vrijwilligers binnen hun werkingsgebied.

“

Ik vind het erg leuk om die mensen een gezellige avond te bezorgen. Meer moet dat niet zijn.

Staf Sauviller (57)

is al aan zijn tweede seizoen bezig als vrijwilliger. “Het project Toegankelijke cultuur sprak mij meteen aan. Voor mij maakt het project de perfecte combinatie van twee zaken die mij nauw aan het hart liggen: cultuur en een zekere sociale bewogenheid.

Cultuur heeft mij altijd al geïnteresseerd. Ik ben een regelmatig bezoeker van cultuurcentrum de Werft. Ik heb er een abonnement. Daarnaast ben ik ook altijd sociaal bewogen geweest. Vroeger was ik aangesloten bij jeugdbewegingen, zoals de scouts. Misschien komt de sociale geëngageerdheid wel van daar. Ik heb me in elk geval al dikwijls ingezet als vrijwilliger. Het is iets dat ik graag doe. Ook voor dit project. Ik ben al aan mijn tweede seizoen bezig en ik ben vast van plan om me volgend seizoen opnieuw als vrijwilliger op te geven.”

Heeft Staf een goed contact met de personen die hij begeleidt? “Dat valt heel goed mee,” zegt hij. “Ik ga naar vier of vijf voorstellingen per sei-

zoen. Tot nu toe heb ik alleen bewoners van het MPI in Oosterlo begeleid. Ik heb daar nog nooit een probleem mee ondervonden. Nochtans bereid ik me er niet speciaal op voor. Het enige wat ik doe, is een beetje lezen over de voorstelling. Want het gaat altijd om voorstellingen die ikzelf niet op mijn programma heb gezet. En dan stap ik in de auto en zie wel wat er op me afkomt. Hoewel ik nooit een opleiding gevolgd heb om kansarmen of mindervaliden te begeleiden, is alles altijd vlotjes verlopen. We bekijken de voorstelling en achteraf praten we er nog over na bij een tas koffie of een frisse pint.

Het wijst zichzelf allemaal uit. Ik vind het erg leuk om die mensen een gezellige avond te bezorgen. Meer moet dat niet zijn. Echte vriendschapsbanden kun je natuurlijk niet smeden, want je bent elke keer met iemand anders op stap. Maar dat is ook niet de bedoeling van het project, geloof ik.”

STAP 4

Een goede voorbereiding is het halve werk

1. Een duidelijke taakverdeling?

Het project vraagt in de voorbereidende fase een serieuze tijdsinvestering van de projectcoördinator.

Het is belangrijk om op voorhand stil te staan bij de verschillende taken die bij de uitvoering van het project komen kijken en wie daarvoor de verantwoordelijk draagt. Een afsprakennota met taakverdeling voorkomt misverstanden achteraf.

IN GEEL...

... staat het cultuurcentrum in voor:

- De coördinatie van het project en het organiseren van de overlegmomenten.
- De werving van de vrijwilligers.
- De organisatie van een vrijwilligersmoment.
- De druk van een aangepaste brochure.
- De organisatie en invulling van een cultuurbeurs.
- De realisatie van de voorstellingen.
- Een briefing van het personeel en vrijwilligers m.b.t. het project.
- Een aanwezigheidspermanentie bij de voorstellingen.
- De ticketverkoop.

... zorgen de werkgroepleden voor:

- De terugkoppeling van het project naar de doelgroep.
- De selectie van de voorstellingen.
- De screening van de vrijwilligers.
- De werving van deelnemers.
- Het mee vormgeven van de cultuurbeurs.
- De koppeling met de vrijwilligers.
- Een aanwezigheidspermanentie bij de voorstellingen.
- Het schrijven van een brochure op maat.

2. En wat met het financiële?

Het project vraagt van de partners meer tijdsinvestering dan financiële investering. Toch heeft het project een kostprijs, maar deze is relatief. Je kan de kostprijs binnen de perken houden. Het is goed om op voorhand met de verschillende partners stil te staan bij de diverse kosten en de mogelijkheden van de partners om deze te dragen.

Kosten waar je rekening mee dient te houden:

- De kosten verbonden aan de druk van een aangepaste brochure
(Je gaat hier zover in als je zelf wilt. Kopieer je een brochure, dan kost je dat vrijwel niets. Ga je voor een professionele vierkleurendruk, dan is er wel een serieus prijskaartje aan verbonden).
- De verzending van de brochure
(Kunnen de partners de brochure verspreiden en zo meesturen met reeds te verzenden mailings? Of doe je een aparte verzending?)
- Receptiekosten
(Bied je de deelnemers bij de cultuurbeurs en de vrijwilligers bij het vrijwilligersmoment een hapje en een drankje aan?)
- Wat doe je met de ticketprijzen?
(Betalen de deelnemers het normale tarief of geef je hen korting? Bestaat er een kansenas? Laat je de vrijwilligers betalen of geef je hen een vrijkaart voor de voorstelling? Kan het cultuurcentrum deze kosten dragen?)

Middelen waarop je een beroep kunt doen:

- Eigen middelen van het cultuurcentrum. Kan het cultuurcentrum eigen middelen inschakelen in het kader van cultuurparticipatie, het bereiken van een nieuw publiek en/of gemeenschapsvorming?
- De 1-eurosubsidie in het kader van gemeenschapsvorming.
- Middelen vanuit het participatiedecreet.
- Eigen middelen van de partners.
- Subsidiekanalen van je partners.
- De Koning Boudewijnstichting doet regelmatig oproepen waarbinnen het project kan kaderen (bv. Het Elia Fonds).

IN GEEL...

...worden de kosten gedragen door het cultuurcentrum. Voor het eerste projectjaar kon het cultuurcentrum rekenen op een eenmalige tussenkomst van 2500 euro van Vormingplus Kempen. Het cultuurcentrum betaalt de tickets van de vrijwilligers. Dit is een bewuste keuze om de vrijwilligers te motiveren en te bedanken, maar ook om makkelijker vrijwilligers aan te trekken.

STAP 5

Werving vrijwilligers

Een essentiële bouwsteen van je project is je vrijwilligersbeleid.

1. Het profiel van je vrijwilliger

Voor je overgaat tot het werven van vrijwilligers is het belangrijk om stil te staan bij het profiel van de vrijwilliger die je gaat zoeken. Een aantal profielementen kunnen zijn:

- Openstaan voor de doelgroep
- Vertrouwd zijn met het cultuurcentrum en/of haar aanbod
- Beschikken over een wagen
- Woonplaats

Bespreek het profiel met je werkgroep. Iedere doelgroep vraagt misschien een apart profiel van vrijwilligers. Leg de lat ook niet te hoog, je kunt op die manier veel geschikte vrijwilligers ontmoedigen.

2. Het werven van je vrijwilligers

Gebruik voor de bekendmaking van het project en de werving van de vrijwilligers zoveel mogelijk kanalen:

- De seizoensbrochure en andere promotiekanalen van het cultuurcentrum.
- Personeels- en infobladen van je partners.
- De regionale pers.
- Bestaande vrijwilligersorganisaties die werken voor de doelgroep (Minder Mobiliteit Centrale, Ziekenzorg,...).

- Spreek de personen aan die al vrijwilligerswerk doen in het cultuurcentrum (ticketcontrole, vestiaire,...) of voor je partners.

Leg de drempel voor kandidaat-vrijwilligers niet te hoog en voorzie verschillende mogelijkheden om in te schrijven:

- Plaats een vakje op de abonnementsfiche van het cultuurcentrum dat kandidaat-vrijwilligers kunnen aanvinken.
- Spreek één punt af, het cultuurcentrum, waar vrijwilligers zich kunnen aanmelden, centraliseer de gegevens en zorg dat alle medewerkers van het cultuurcentrum hiervan op de hoogte zijn.

IN GEEL...

Tijdens de voorstelling van het nieuwe seizoen, voor een volle zaal, stellen bewoners van het MPI van Geel het project voor. Ze doen ook een oproep naar vrijwilligers. Tijdens de receptie die volgt op de voorstelling is er een infostand waar kandidaat-vrijwilligers terecht kunnen met vragen en zich ook onmiddellijk kunnen aanmelden. Het project krijgt een eigen logo mee dat in de seizoensbrochure met de nodige uitleg terug te vinden is. Op de abonnementsfiche kunnen kandidaat-vrijwilligers zich kenbaar maken door één vakje aan te vinken. Dit alles levert een dertigtal vrijwilligers op uit het reguliere publiek van de Werft. Oproepen door de partners leveren daarbovenop nog eens een twintigtal extra vrijwilligers op.

“

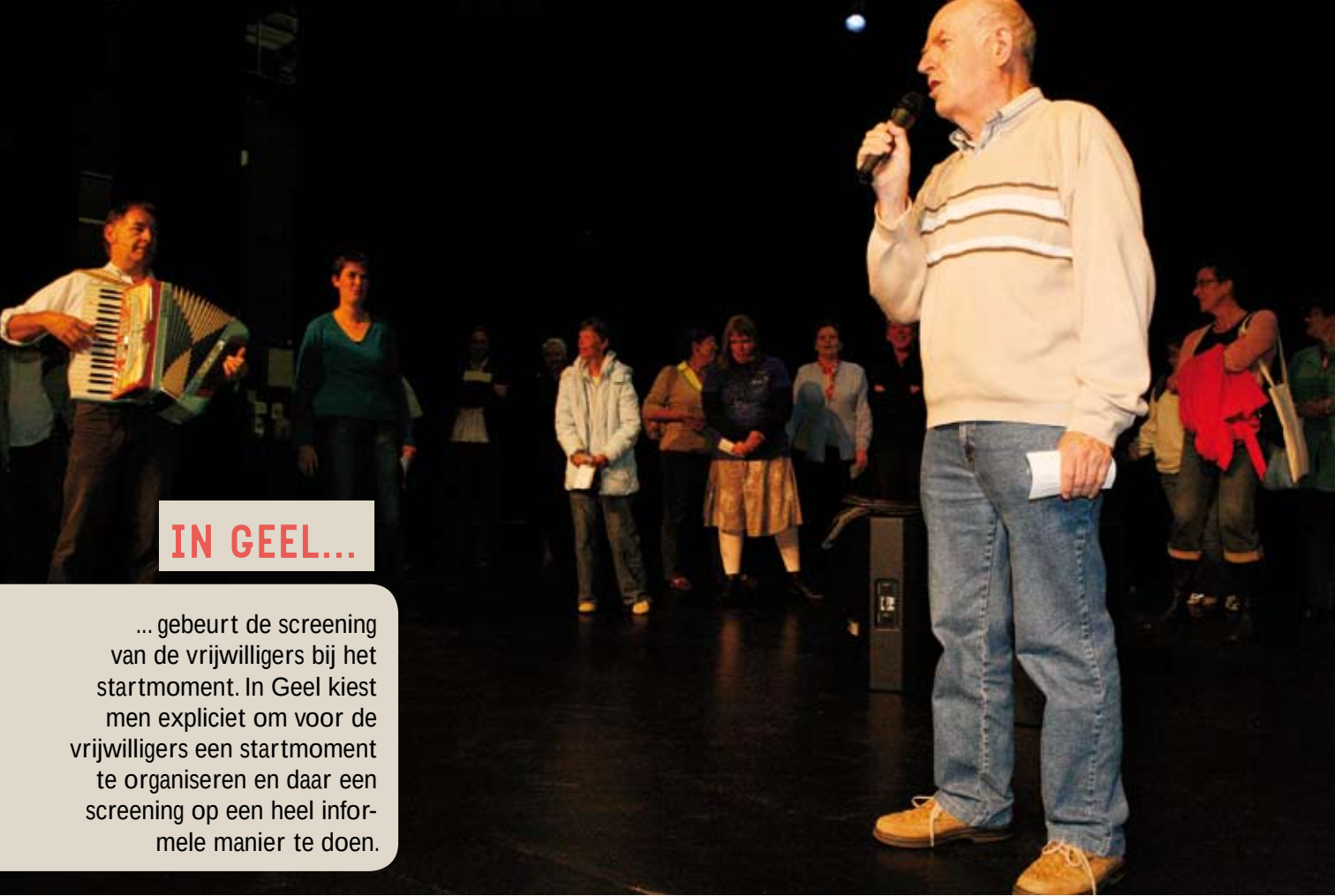
David (36, patiënt OPZ)

Cultuur heeft hem altijd geboeid en dus stapte hij vorige jaar met plezier in het project Toegankelijke cultuur. David zag drie voorstellingen: The Umbilical Brothers, Ronny Mosuse en 'Prookjes' van HetPaleis. "Ik genoot van de drie voorstellingen. Maar ik heb de neiging om na elke voorstelling de zin en de diepere betekenis te zoeken. Dat moet ik nog afleren, want soms blijf ik nog lang piekeren over zo'n voorstelling".

"The Umbilical Brothers zijn twee clowns uit Australië. Ze haalden straffe acrobatentoeren uit. Ik vond het prachtig. Ook van het optreden van Ronny Mosuse heb ik genoten. Maar wat me van die avond nog het meest bijblijft, was de film die getoond werd over Ronny in Afrika. Hij vertelde dat hij er levensgevaarlijke situaties had meegemaakt. Dat maakte diepe indruk op me. Ik stel me daar dan vragen bij. Hoe kun je met de dood bedreigd worden en dat aan een publiek vertellen zonder daarbij heel emotioneel te worden? Dat zet mij aan tot nadenken. Ook bij de derde voorstelling heb ik me geamuseerd. In 'Prookjes' van HetPaleis praatten twee vrouwen over het leven.

Met het onderwerp zelf had ik niet zoveel voeling, maar ik zie graag toneel, dus al bij al viel het nog goed mee."

Een slechte ervaring heeft David nog nooit beleefd in het cultuurcentrum. Dat is ook de reden waarom hij dit jaar opnieuw deelneemt aan het project Toegankelijke cultuur. "Ik kies zeker voor de Nieuwe Snaar. Een andere keuze heb ik voorlopig nog niet gemaakt. Maar ik kijk daar nu al naar uit! Want zo'n avondje uit is veel meer dan alleen maar de voorstelling bekijken. Ik heb altijd al toffe begeleiders gehad. Een van hen kwam mij ophalen in zo'n oude camionette. Onderweg naar de Werft vertelde hij geweldige verhalen van wat hij en die camionette al meegemaakt hadden. Fantastisch! En na de voorstelling gaan we gewoonlijk nog een pintje drinken. Ook dat hoort erbij. Het maakt de avond helemaal compleet."

IN GEEL...

... gebeurt de screening van de vrijwilligers bij het startmoment. In Geel kiest men expliciet om voor de vrijwilligers een startmoment te organiseren en daar een screening op een heel informele manier te doen.

3. De screening van je vrijwilliger

De screening van je vrijwilliger is om verschillende redenen belangrijk. Je moet weten of de vrijwilliger past binnen het vooropgestelde profiel. Daarnaast is het belangrijk te peilen naar de beweegredenen en moet je erop toezien dat de vrijwilliger niet de rol van de hulpverlener wil opnemen. Het is ook goed om te polsen naar beschikbaarheid, hobby's en interesses om zo achteraf een goede koppeling te kunnen maken met een deelnemer.

Het woord 'screening' alleen al schrikt enorm af. Je moet dit zeker niet zien als iets formeels, maar eerder als een geformaliseerde informele babbel. Spreek met je vrijwilliger af om samen een vrijwilligersfiche in te vullen, trek hier een tiental minuten voor uit.

Als je veel kandidaat-vrijwilligers hebt kan de screening behoorlijk tijdsintensief zijn. Hou er rekening mee dat je partners hier vaak al meer ervaring mee hebben. Zij weten ook beter waar de gevoeligheden van de doelgroep liggen. Laat de screening dan ook het best over aan hen.

Vrijwilligersfiche Toegankelijke cultuur

naam:

voornaam:

adres:

telefoonnummer:

GSM nummer:

e-mail:

beroep:

hobby's:

doelgroep:

ervaring:

Vervoer:

Hoe ver?

Opmerkingen:

datum	gezelschap	voorstelling	uur	kan deelnemen
za 18/10/2008	Rocco Granata	Ricominciamo	20:15	☐
zo 23/11/2008	Vlaams Muziektheater	Weet je nog wel	14:00	☐
zo 07/12/2008	NTGent	ik val...val in mijn armen	20:15	☐
woe 21/01/2009	theater STAP	Black Wrap	20:15	☐
vr 23/01/2009	Percussive	Sjow!	20:15	☐
zo 22/02/2009	Gilles Monnart	Boitman in Mumu's Mummy land	14:30	☐
vr 20/03/2009	Roos van Acker - Klaas Delrue	En wat dan?	20:15	☐
do 26/03/2009	Anton Walgrave - Ruben Block	Hotel Paradiso	20:15	☐
do 09/04/2009	Familie Flöz	Le Parti Pris Des Choses	20:15	☐
vr 08/05/2009	Collectif Petit Travers	Foor 11	20:15	☐
	De Nieuwe Snaar			☐

4. Vrijwilligers zijn goud waard, leg ze in de watten

De vrijwilligers zijn een onmisbare schakel in het project, hen verliezen zou een drama betekenen. Zorg zeker voor:

- **Een goede briefing.** Organiseer een vrijwilligersmoment waarop je de nodige toelichting geeft bij het project. Stel jezelf, je partners en de doelgroep voor. Dit is ook een ideaal moment om je screening te doen.
- **Een vrijwilligersverzekering.** Het cultuurcentrum, de cultuurdienst of je gemeente/stad heeft misschien al een algemene vrijwilligerspolis waar je de vrijwilligers in kunt opnemen.
- **Een gepaste 'vergoeding'.** De vrijwilliger offert een avond op en woont misschien een voorstelling bij waarin hij/zij zelf niet geïnteresseerd is. Daarnaast schakelt de vrijwilliger zijn/haar eigen wagen in voor het vervoer van de deelnemer. Overweeg om de vrijwilliger een vrijkaart te geven voor de desbetreffende voorstelling.
- **Deadlines.** Laat de vrijwilliger weten tot wanneer ze voor een voorstelling aangesproken kunnen worden (bv. tot tien dagen voor de voorstellungsdatum), zodat zij hun agenda ook nog kunnen plannen.
- **Afspraken als de deelnemer afhaakt.** Het kan steeds gebeuren dat een deelnemer door overmacht of een andere reden op het laatste ogenblik afhaakt. De vrijwilliger heeft zijn agenda wel vrijgehouden, geef de vrijwilliger ook dan nog de kans om de voorstelling bij te wonen.

“

Ik heb écht
het gevoel
dat ik minstens
evenveel terug-
krijg

Joeri Meynen (36)

“Voor de CM ben ik ben jarenlang met verstandelijk gehandicapten op vakantie gegaan. Ik vond dat enorm leuk om te doen. Ik mis die vakanties zelfs. Je zou dus kunnen zeggen dat Toegankelijke cultuur voor mij een leegte invulde. Het voelde enorm goed om me opnieuw in te kunnen zetten voor de zwakkeren in onze samenleving. Vorig jaar ben ik in het project gestapt. Ook dit jaar ben ik dus weer van de partij. En ook de volgende jaren mogen ze op mij rekenen.”

Wat het precies is dat Joeri zo aantrekt? “Ik voel me goed als ik iets voor andere mensen kan doen”, zegt hij. “De avonden die ik vrijmaak, beschouw ik helemaal niet als een opoffering. Integendeel zelfs: ik heb écht het gevoel dat ik minstens even veel terugkrijg dan dat ik investeer. De warmte en de dankbaarheid die je een avond lang voelt van de gast die je meeneemt, is prachtig. Bovendien zie ik dankzij Toegankelijke cultuur voorstellingen die ik anders nooit zou bekijken. Zo zag ik vorig jaar een dansspektakel. Ik was nog nooit in mijn leven naar een dansvoorstelling gaan kijken, maar ik ben er nu erg

in geïnteresseerd geraakt. Toegankelijke cultuur heeft voor mij een nieuwe wereld geopend. Als ik alleen maar denk aan Guido Belcanto ... Ik kende de zanger amper, tot ik in het kader van Toegankelijke cultuur naar zijn optreden ging. Ik vond het zo goed dat ik meteen een ticket gekocht heb voor een tweede concert van hem”.

De avonden die ik met de kansarmen doorbreng in het cultuurcentrum verlopen ook altijd vlekkeloos. Ik heb natuurlijk wel een beetje ervaring dankzij mijn verleden als vrijwilliger bij de CM. Maar toch: alles is zo fijn geregeld dat ook onervaren vrijwilligers geen problemen kunnen ondervinden, denk ik. Zo krijgen we bijvoorbeeld fiches mee. Daarop staan enkele eenvoudige zaken genoteerd, als geheugensteuntje. Dat je je gast beter niet alleen zijn jas laat weg hangen, bijvoorbeeld. Dat je die dingen best samen doet. De avonden zijn altijd al probleemloos verlopen. Ik maak er ook een gewoonte van om na de voorstelling nog wat na te kaarten bij een pint of een kop koffie. Tijdens die momenten zie je je compagnon echt openbloeien en genieten. Zalig is dat.”

DE UITVOERING

STAP 6

Aanbodbepaling

Welke voorstellingen neem je op in het aanbod van je project? Ga je voor een zeer breed of een beperkt aanbod. Hou rekening met de consequentie van je keuze. Een breed aanbod, vraagt ook een grote groep vrijwilligers. We raden aan om een eerste editie te starten met een beperkt aanbod. Maak hiervoor een selectie uit je programma. Voor je aan deze selectie start is het goed om een aantal afspraken te maken met je partners:

1. Eigen en receptief

Pas je het project enkel toe op eigen voorstellingen van het cultuurcentrum? Of pas je het project ook toe op receptieve voorstellingen? Communiceer het project in dat geval ook duidelijk aan de receptieve actoren en kom met hen tot een overeenkomst over het kostenplaatje. Draait de receptieve actor of het cultuurcentrum op voor de kosten?

2. Locatie

Wat doe je met locatievoorstellingen? Voor veel personen uit de doelgroep is een stap naar het cultuurcentrum een grote stap. Een locatievoorstelling kan ofwel een nog grotere stap

zijn ofwel juist drempelverlagend werken. Als je toch kiest voor een locatievoorstelling, hou dan wel rekening met de locatie. Is deze bereikbaar voor de deelnemer en de vrijwilliger?

3. Een gezonde mix

Het samenstellen van het aanbod in het kader van dit project vraagt evenveel zorg als het samenstellen van het reguliere aanbod van het cultuurcentrum. Zorg ook binnen het aanbod van het project voor een mix van genres. Kies zowel populaire als minder evidente voorstellingen. Zorg bovendien voor een goede spreiding in tijd. Let ook op het aanvangsuur, niet iedereen kan altijd 's avonds, durf ook een familievoorstelling op te nemen. Wees wel voorzichtig met namiddagvoorstellingen, in de week is het immers moeilijk om overdag voldoende vrijwilligers ter beschikking te hebben.

4. Inspraak van de doelgroep

Geef de doelgroep inspraak in de samenstelling van het aanbod voor het project. Geef je partners ruim op voorhand je totaalaanbod mee en laat iedere partner individueel in overleg met

de doelgroep een voorselectie maken. Breng vervolgens je partners terug samen en maak dan aan de hand van op voorhand vastgelegde criteria, een definitieve selectie.

Wees extra voorzichtig met de thematiek van een voorstelling. Betrouw hiervoor op de deskundigheid van je partners. Een neutrale voorstelling kan voor een bepaalde doelgroep toch gevoelig liggen. Zo kan voor personen met een verstandelijke beperking een komische theatervoorstelling over zwangerschap, bevaling en moederschap, een zekere emotionaliteit teweeg brengen.

5. Blokkeer plaatsen

De inschrijvingen voor je project zullen later komen dan je reguliere ticketverkoop. Je loopt het risico dat bepaalde voorstellingen uitverkoopen. Durf een aantal plaatsen voor het project te blokkeren tot een met je partners afgesproken deadline.

IN GEEL...

ontvangen de werkgroepleden begin april het totaalaanbod van het cultuurcentrum. In Geel wordt er door de werkgroepleden resoluut gekozen voor voorstellingen van het cultuurcentrum in eigen aanbod die uitsluitend plaatsvinden in het cultuurcentrum. Daarbij wordt gezocht naar een mix van diverse genres met een accent op niet evidente producties. Gemiddeld vindt van oktober tot juni om de maand één voorstelling plaats. Die spreiding zorgt ook voor een niet te al belastende tijdsinvestering voor de partners. Voor iedere voorstelling worden 30 plaatsen, goed voor 15 koppels, geblokkeerd tot 10 dagen voor de voorstellingsdatum.

STAP 7

Het aanspreken van je doelgroep

Je hebt een mooi project uitgetekend, maar nu komt de moeilijkste stap: je doelgroep bereiken.

Je doelgroep bereiken kan via verschillende kanalen:

- Breng de voorzieningen in kaart die werken met/voor je beoogde doelgroep. Check wie er instaat voor de vrijetijdsbesteding. Spreek deze persoon aan. Bezorg hen informatie over het project, een brochure, een uitnodiging voor de cultuurbeurs,... Mail niet alleen, maar spreek deze personen ook persoonlijk (telefonisch) aan.
- Betrek je partners en hun bestaande netwerk bij het aanspreken van de doelgroep.

STAP 8

Een brochure

Maak een brochure op voor de deelnemers met daarin het aanbod van het project. Het geeft je een ideaal promotiekanaal en de deelnemers voelen zich ook serieus genomen. Kies afhankelijk van je financiële middelen voor een door jezelf opgemaakte folder of een professionele druk. De keuze hiervan wordt ook geïnspireerd door je oplage.

1. Wat moet in de brochure?

Neem de volgende elementen zeker op in je brochure:

- Een korte uitleg over de inhoud van het project
- De zaken die een deelnemer mag verwachten
- Een overzicht van de voorstellingen
- Een gedetailleerde uitleg over iedere voorstelling
- Een overzicht van de partners die het project vormgeven en hun contactgegevens
- Inschrijvingsmogelijkheden
- Betalingsmogelijkheden
- Bereikbaarheid en toegankelijkheid van het cultuurcentrum
- Een eerste uitnodiging voor de cultuurbeurs

2. De brochure schrijven

Werk voor je lay-out zowel visueel als met tekst. De kans is groot dat personen uit je doelgroep niet kunnen lezen. Geef aandacht aan foto's en werk zoveel mogelijk met pictogrammen. Het pictogrammensysteem 'Picture Communication System' van Mayer-Johnson (kijk op www.mayer-johnson.com) is ingeburgerd bij de mensen met een mentale handicap.

Let bij het schrijven van de teksten voor de brochure op een aantal elementen:

- Eenvoudig taalgebruik: korte zinnen, vermijd bijzinnen, makkelijke woorden,...
- De leesbaarheid van het lettertype (bv. Arial of Verdana)
- De bladspiegel

Hou er rekening mee dat je partners vaak meer ervaring hebben met het schrijven van aangepaste teksten. Maak gebruik van hun deskundigheid!

IN GEEL...

... bezorgt het cultuurcentrum de teksten uit de reguliere seizoensbrochure aan de medewerkers van Het Grote Plein vzw en Steunpunt Vrijetijd Gehandicapten Kempen, die de teksten laagdrempelig herschrijven. Het cultuurcentrum volgt de opmaak en druk door de Geelse stadsdrukkerij verder op.

AL IN MIJN ARMEN

NTGent

Zondag 7 december 2008

Aanvang: 20u15

Einde omstreeks 22u30

Prijs voorstelling: € 18

Prijs met vrijetijdspas: € 9

In de countrymuziek komt het thema "als ik val, zal jij er dan zijn om me op te vangen?" regelmatig aan bod.

Wim Opbrouck en Els Dottermans brengen countryklassiekers vertaald in het Nederlands. Je herkent de melodie, maar de tekst is nieuw.

Je hoeft geen cowboy te zijn om hiervan te houden.

www.ntgent.be

3. De brochure verspreiden

Sta op voorhand met je partners stil bij de oplage van je brochure. Stel hen de vraag hoeveel brochures zij denken te kunnen verspreiden of nodig te hebben. Bekijk ook via welke andere kanalen je denkt je brochures te verspreiden. Breng de voorzieningen in kaart die werken met je beoogde doelgroep. Koppel de verspreiding van je brochure aan de uitnodiging voor een cultuurbeurs.

Je laat beter exemplaren teveel drukken, dan te weinig. De meerkost bij teveel drukken staat niet in verhouding met de kost die je moet betalen bij een eventuele herdruk.

4. Koppeling met de seizoensbrochure

Wees trots op het project en durf te laten zien dat dit project onderdeel uitmaakt van je werking als cultuurcentrum. Zorg voor een duidelijke link met je overige promotiemateriaal. Durf dezelfde cover, of één in dezelfde lijn, te kiezen voor je projectbrochure als voor je seizoensbrochure.

Geef het project een duidelijk logo mee. Vermeld dit logo ook in je seizoensbrochure bij de betreffende voorstellingen. Dit werkt bovendien wervend voor je vrijwilligers.

STAP 9

Een cultuurbeurs

Een cultuurbeurs is een ideaal middel om je doelgroep een eerste keer in het cultuurcentrum te krijgen, de gang van zaken in een cultuurcentrum toe te lichten, het projectaanbod toe te lichten en een eerste ontmoeting tussen vrijwilligers en deelnemers tot stand te brengen. Afhankelijk van de grootte van de groep geïnteresseerden voor je cultuurbeurs kun je de groep opsplitsen. Eén deel krijgt dan een rondleiding terwijl de andere groep de toelichting bij het programma krijgt. Vervolgens wissel je de groepen.

1. Wanneer een cultuurbeurs organiseren?

Kies het moment dat je een cultuurbeurs organiseert goed uit. Organiseer ze minimaal 14 dagen voor de eerste voorstelling. Plan ze op een weekdag. Maandag, dinsdag of donderdag zijn goede dagen. Op de weekenddagen zijn leden uit je doelgroep die wonen binnen voorziening naar huis, of plannen ze andere hobby's. Hetzelfde geldt voor woensdagen.

Let ook op het tijdstip. Plan bij voorkeur twee

cultuurbeurzen: één 's namiddags voor deelnemers met tijd overdag, en één 's avonds voor deelnemers die bijvoorbeeld werken. Stop en start telkens tijdig zodat zeker na afloop het openbaar vervoer nog beschikbaar is.

2. Hoe gaat het eraan toe in een cultuurcentrum?

Veel deelnemers zijn nog nooit in een cultuurcentrum geweest. De deelname aan de cultuurbeurs is voor velen de eerste keer dat ze in een cultuurcentrum binnenkomen. Een nieuwe omgeving vraagt een rondleiding met een briefing van de gang van zaken. Zorg dan ook dat het volledige centrum ter beschikking van jou staat. Als er een voorstelling bezig is, kun je immers moeilijk de schouwburg laten zien. Bij een opbouw is het moeilijk om het podium te tonen.

Laat de deelnemers als oefening een ticket 'kopen' aan de balie, leer hen de vestiaire gebruiken. Wijs hen de weg in je cultuurcentrum. Leer hen een plaats te zoeken in de zaal. Laat hen op het podium plaatsnemen en het theaterlicht ervaren. Toon hen de artiestenruimtes,....

3. Wat staat er op het programma?

Geef de deelnemers toelichting bij het aanbod van je project. Overloop de voorstellingen en geef op een verstaanbare manier meer uitleg bij de voorstelling. Toon ook beeldmateriaal. Vraag bij de gezelschappen scènefoto's, trailers, registraties,... op en toon deze. Laat van muziekvoorstellingen een nummer horen van de desbetreffende groep. Als je niet kunt beschikken over geluids- of beeldmateriaal, vraag dan aan het gezelschap of een acteur of regisseur een boodschap voor de doelgroep op papier kan schrijven of kan inspreken. Als je ruimte

hebt, durf dan een groep uit het aanbod van het project vragen om een korte try-out te geven, of de voorstelling mondeling toe te lichten. Geef de deelnemers de kans om vragen te stellen.

4. Een eerste ontmoeting met de vrijwilligers

Nodig je vrijwilligers vrijblijvend uit voor de cultuurbeurs. Zo worden zij meer betrokken bij het project en hebben ze een eerste kans om de deelnemers te ontmoeten. Creëer de mogelijkheid voor de vrijwilligers en de deelnemers om elkaar te ontmoeten. Verzamel iedereen achteraf in de cafetaria of een aparte ruimte eventueel met een hapje en een drankje. De ideale omstandigheden om elkaar beter te leren kennen, na te babbelen, maar ook voor de doelgroep om hun eerste keuze van voorstellingen te maken.

5. Deelnemersfiche

Maak een deelnemersfiche waarop je dezelfde interessevelden opneemt als op de vrijwilligersfiche. Geef de deelnemer de kans om in te schrijven voor de voorstellingen.

IN GEEL...

werd indien er vraag was van een doelgroep een extra cultuurbeurs georganiseerd. Koppelingen ontstaan tijdens een cultuurbeurs vaak spontaan. Daarnaast heeft een beurs nog een meerwaarde voor de deelnemers: het geeft hen zelfvertrouwen en werkt op een spontane manier geruststellend. Verder hebben we vastgesteld dat de kennismaking met de vrijwilligers tijdens de cultuurbeurs belangrijk is voor de deelnemers.

Deelnemersfiche Toegankelijke cultuur

Naam _____ Voornaam _____

adres waar ophalen: _____

telefoonnr: _____ GSM nummer _____

contactgegevens instelling: _____

Naam contactpersoon: _____

telefoonnr: _____

Opmerkingen: _____

kan deelnemen: aankruisen

☐

18/10/2008
zaterdag
20u15

Ricominciamo
Rocco Granata

☐

23/11/2008
zondag
14u00

Weet je nog wel
Vlaams Muziektheater

☐

7/12/2008
zondag
20u15

Ik val....val in mijn armen
NTGent

☐

21/01/2009
woensdag
20u15

Black Wrap
Theater Stap

Deelnemersfiche Toegankelijke cultuur

en: aankruisen

☐

Percussive

22/02/2009
zondag
14u30

Boitman in mumu's mummy land
Gilles Monnart

☐

EN WAT DAN?

n Walgrave-Ruben Block

26/03/2009
donderdag
20u15

Hotel Paradiso
Familie Flöz

☐

Collectif Petit Travers

8/05/2009
vrijdag
20u15

Foor 11
De Nieuwe Snaar

STAP 10

De koppeling

Om misverstanden te vermijden is het belangrijk goede en heldere afspraken te maken met je partners: Wie is verantwoordelijk voor welke onderdelen van de koppeling?

Een koppeling vereist kennis van de doelgroep, de deelnemer en zijn vaak zeer specifieke problematiek. Vertrouw ook hier op de deskundigheid van je partners en durf dit te delegeren.

Laat de doelgroep inschrijven via de partners. Dit is voor de deelnemer laagdrempelig. Zorg voor een vermelding hiervan in je brochure.

Voorkom dubbele aansprekingen van vrijwilligers. Verzamel de gegevens van je vrijwilligers centraal in je cultuurcentrum en verdeel ze over de verschillende doelgroepen en partners. Hou je aan de met de vrijwilliger afgesproken deadlines.

Het is steeds mogelijk dat een vrijwilliger, net zoals een deelnemer om welke reden dan ook op het laatste ogenblik toch niet kan meewerken. Voorzie een mogelijkheid voor de vrijwilliger om dit te communiceren via bv. het telefoonnummer van de avondbalie. Zorg dat je als cultuurcentrum altijd in het bezit bent van een document met de koppelingen en de contactgegevens van zowel de vrijwilliger als de deelnemers.

IN GEEL...

... kiest men bewust voor een één-één koppeling. Hiermee wilt men zo dicht mogelijk het idee van een inclusieve samenleving benaderen. Op deze manier voelt de deelnemer zich serieus genomen kan hij/zij ook de nodige aandacht krijgen. Het cultuurcentrum verzamelt de vrijwilligers- en deelnemersfiches. De doelgroep en de vrijwilligers worden verdeeld en toegewezen aan de partners. Zo neemt bv. Het Grote Plein vzw de personen met een verstandelijke beperking voor hun rekening en Dienst SamenlevingsOpbouw Geel de kansarmen. De partners zorgen voor de koppeling van de vrijwilligers. De partners nemen contact op met de vrijwilliger om te checken of hij/zij nog beschikbaar is. Vervolgens worden de gegevens uitgewisseld en wordt de voor de vrijwilliger essentiële informatie over de deelnemer meegegeven. Deze afspraken worden schriftelijk per mail bevestigd. Nadat de koppeling wordt afgerond, worden deze koppelingen doorgegeven aan het cultuurcentrum die hiervoor plaatsen voorzien.

STAP II

De voorstelling

1. Brief, brief, brief

De vaste medewerkers van het cultuurcentrum zijn vaak al voor de eerste voorstelling op de hoogte van het project. Dat is althans de bedoeling. Toch is het zinvol om op de dag van de voorstelling nog eens even de medewerkers kort te brieven over het project. Doe dit niet alleen met de vaste medewerkers, maar ook met tijdelijke medewerkers (vrijwilligers?) die instaan voor de vestiaire en de ticketcontrole. Verder is het ook belangrijk om de artiest te informeren over het project.

2. Zorg dat je aanwezig bent op de achtergrond

Een goede voorbereiding zorgt ervoor dat bij een voorstelling alles vlotjes verloopt. Toch kan het gebeuren dat er voor, tijdens of na de voorstelling onverwachte zaken gebeuren. Zorg dat er iemand aanwezig is die aanspreekbaar is voor de vrijwilligers en de deelnemers. Zorg dat deze persoon op dat ogenblik geen andere taken uit te voeren heeft. Deze persoon is ook de contactpersoon indien een vrijwilliger in laatste instantie niet kan komen.

3. Doe een babbel achteraf

Als je merkt dat een vrijwilliger of deelnemer vlak na de voorstelling behoefte heeft om zijn verhaal kwijt te kunnen, maak daar dan tijd voor. Informeer naar hoe zij de voorstelling hebben ervaren.

IN GEEL...

... is er een permanentie bij iedere voorstelling. Vanuit het cultuurcentrum is één persoon aanwezig die het project opvolgt en vanuit de partnerorganisaties wordt telkens één persoon afgevaardigd. Zo zijn bij iedere voorstelling twee met het project vertrouwde personen aanwezig die kunnen ingrijpen waar en wanneer nodig.

EN ACHTERAF...

STAP 12

Hoe is het geweest?

Na iedere voorstelling is het belangrijk om zowel bij de vrijwilliger als bij de deelnemer te polsen naar het verloop. Het is belangrijk dat dit gebeurt door dezelfde persoon als degene die de koppeling maakte. Enkele richtvragen:

- Hoe verliep de avond?
- Hoe verliep het contact met de vrijwilliger / de deelnemer?
- Wat vond je van de voorstelling?
- Wat verliep er goed?
- Wat had je graag anders gezien?

STAP 13

De weg naar zelfstandigheid

Binnen het project is het steeds de doelstelling om zoveel mogelijk te streven naar zelfstandigheid. Betuttelend optreden van de vrijwilligers moet dan ook zoveel mogelijk vermeden worden en de deelnemer moet zoveel mogelijk

gestimuleerd worden om zelfstandig actie te ondernemen.

Het uiteindelijke doel, maar daarom niet haalbaar voor alle deelnemers, is dat de deelnemer volledig zelfstandig een voorstelling kan bijwonen. Na het opdoen van ervaring en voornamelijk vertrouwen, kan het zelfstandig bijwonen van een voorstelling mogelijk worden voor een deelnemer.

Besef zeer goed dat iedere beslissing die je neemt binnen het project van invloed kan zijn op de (latere) zelfstandigheid van je deelnemers. Als je zo bv. een financieel voordeel toekent voor de deelnemer, die wegvalt als de deelnemer een voorstelling zelfstandig bijwoont, kan de deelnemer ervoor kiezen in het project te blijven 'hangen'.

IN GEEL...

... komen enkele psychiatrische patiënten, nadat ze tweemaal met een vrijwilliger naar een Toegankelijke cultuur voorstelling kwamen, nu zelfstandig naar namiddagvoorstellingen in het cultuurcentrum. Naar deze voorstellingen kunnen zij zich zelfstandig verplaatsen.

STAP 14

En wat nu?

Na het doorlopen van een eerste werkjaar van het project volgt de vraag: “En wat nu?”.

Evalueer je project met je werkgroep aan de hand van de vooropgestelde doelstellingen.

Ga je voor een vervolg? Waar moet je bijsturen? Bouw je het aanbod uit met meerdere voorstellingen? Neem je ook receptieve voorstellingen op? Ga je nieuwe doelgroepen aanspreken? Reserveer je meer plaatsen voor het project zodat je meer koppelingen kunt realiseren?

CONTACT

Nog vragen over het project Toegankelijke cultuur?

Dan neem je best contact op met

Roel Tulleneers
cultuurcentrum de Werft
Werftstraat 32
2440 Geel
roel.tulleneers@geel.be

Dit project werd gerealiseerd door

cultuurcentrum de Werft
www.dewerft.be

Dienst Samenlevingsopbouw stad Geel,

vormingsorganisatie Het Grote Plein vzw
www.hetgroteplein.be

Medisch Pedagogisch Instituut Oosterlo vzw
www.mpi-oosterlo.be

Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel
www.opzgeel.be

Steunpunt Vrijetijd gehandicapten Kempen
www.svgk.be

Vormingplus Kempen
www.vormingpluskempen.be

TOEGANKELIJKE CULTUUR

een handleiding voor een cultuurparticipatieproject

Cultuurparticipatie van bijzondere doelgroepen is een heet beleidsitem. Maar hoe begin je eraan?

Het project Toegankelijke cultuur in het Geelse cultuurcentrum de Werft gaat ervan uit dat bijzondere doelgroepen (kansarmen, personen met een handicap, psychiatrische patiënten,...) een aantal drempels ondervinden die het voor hen niet mogelijk maken om aan het cultuuraanbod en dat van een cultuurcentrum in het bijzonder te participeren. De drempels zijn niet meteen de aard van het aanbod, maar wel het verstaanbaar maken van het aanbod, financiële drempels, vervoersmogelijkheden, sociale factoren, instellingsdenken, afhankelijkheid (van begeleiders),...

Het project werkt. Het liep met veel succes voor de eerste keer in het seizoen 2007-2008 en maakt nu vast deel uit van de reguliere werking van het centrum.

Met deze handleiding kan je samen met ons verder bouwen aan een voor ieder toegankelijk cultuuraanbod.